

GIỮ GÌN VÀ PHÁT TRIỂN “ĐIỂM TỰA VIỆT NAM” TRONG THỜI ĐẠI SỐ

Lê Thị Hạnh Quyên

Trường Mầm Non Kim Sơn, Đoàn Phương, TP Hà Nội

Tóm tắt: Trong bối cảnh chuyển đổi số và hội nhập quốc tế sâu rộng, hệ giá trị và nền tảng tinh thần của con người Việt Nam đang chịu nhiều tác động đa chiều. “Điểm tựa Việt Nam” với tư cách là tổng hòa các giá trị văn hóa, đạo đức, truyền thống và bản lĩnh dân tộc đóng vai trò quan trọng trong định hướng phát triển nhân cách con người. Bài viết phân tích cơ sở lý luận và thực tiễn của “điểm tựa Việt Nam”, đồng thời đề xuất các giải pháp nhằm giữ gìn và phát triển giá trị này trong thời đại số, góp phần xây dựng con người Việt Nam toàn diện, thích ứng với bối cảnh mới.

Từ khóa: điểm tựa, giá trị, giữ gìn, thời đại.

PRESERVING AND DEVELOPING THE “FULCRUM OF VIETNAM”
IN THE DIGITAL AGE

Abstract: In the context of digital transformation and deep international integration, the value system and spiritual foundation of Vietnamese people are suffering from multi-dimensional impacts. “Vietnam’s fulcrum” as a synthesis of cultural, moral, traditional and national values plays an important role in the orientation of human personality development. The article analyzes the theoretical and practical basis of the “fulcrum of Vietnam”, and proposes solutions to preserve and develop this value in the digital age, contributing to building a comprehensive Vietnamese people and adapting to the new context.

Keywords: fulcrum, value, preservation, era.

Nhận bài: 01/03/2026

Phản biện: 21/03/2026

Duyệt đăng: 27/03/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Sự phát triển mạnh mẽ của công nghệ số, đặc biệt là internet, mạng xã hội và trí tuệ nhân tạo đã tạo ra những biến đổi sâu sắc trong đời sống xã hội và tâm lý con người. Bên cạnh những cơ hội to lớn, thời đại số cũng đặt ra nhiều thách thức đối với việc bảo tồn bản sắc văn hóa và định hướng giá trị. Trong bối cảnh đó, việc xác lập và củng cố “điểm tựa Việt Nam” trở thành một yêu cầu cấp thiết nhằm giúp cá nhân và cộng đồng duy trì sự ổn định tâm lý, định hướng hành vi và phát triển bền vững. “Điểm tựa Việt Nam” không chỉ là khái niệm mang tính biểu tượng mà còn là một cấu trúc giá trị có ý nghĩa thực tiễn sâu sắc trong giáo dục và phát triển con người.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. “Điểm tựa Việt Nam” trong thời đại số

Đối với Việt Nam, quá trình hội nhập quốc tế và chuyển đổi số đang mở ra nhiều cơ hội phát triển, song đồng thời cũng đặt ra yêu cầu cấp thiết phải xác lập và củng cố những “điểm tựa” vững chắc để đảm bảo phát triển bền vững. “Điểm tựa Việt Nam” không chỉ là nền tảng vật chất mà còn là hệ giá trị tinh thần, văn hóa và con người những yếu tố tạo nên sức mạnh nội sinh của dân tộc. Trong thời đại số, việc nhận diện, bảo vệ và phát huy “điểm tựa Việt Nam” trở thành một nhiệm vụ mang tính chiến lược. Nghị quyết số 59-NQ/TW ngày 24/01/2025 của Bộ Chính trị về hội nhập quốc tế trong tình hình mới đã xác định rõ trong quan điểm chỉ đạo: “Hội nhập quốc tế là sự nghiệp

của cả hệ thống chính trị và toàn dân, dưới sự lãnh đạo của Đảng, sự quản lý của Nhà nước; người dân và doanh nghiệp là trung tâm, là chủ thể, động lực và lực lượng chủ công. Mọi cơ chế, chính sách phải xuất phát từ quyền lợi và lợi ích của Nhân dân”. Ngay trong tối ngày 15/09/2024 Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính đã chia sẻ 6 điểm tựa để góp phần khắc phục hậu quả siêu bão số 3, góp phần xây dựng đất nước Việt nam hùng cường, thịnh vượng, nhân dân ta ngày càng hạnh phúc, ấm no đã đề cập rất rõ giá trị của 6 điểm tựa Việt Nam, thông qua những câu chuyện chân thực, xúc động từ thực tiễn ứng phó, khắc phục hậu quả bão lụt, thiên tai những ngày qua để gửi đi thông điệp về những điểm tựa trong bão lụt, người Việt nam ở mỗi vị trí của mình đều có một điểm tựa cho đồng bào, cho đất nước trong những thời khắc khó khăn.

“Điểm tựa Việt Nam” có thể được hiểu là tổng hòa những giá trị cốt lõi, bền vững và đặc trưng của dân tộc, đóng vai trò làm nền tảng để đất nước đứng vững trước những biến động của thời đại và phát triển theo định hướng riêng. Trong điều kiện hiện nay, “điểm tựa” này không còn bó hẹp trong không gian vật lý mà được mở rộng sang không gian số, nơi diễn ra các hoạt động kinh tế, văn hóa, xã hội và chính trị ngày càng mạnh mẽ. Để có thể hiểu tường minh về điểm tựa Việt Nam, cần nhìn nhận theo góc độ tiếp cận sau đây:

Thứ nhất, “Điểm tựa Việt Nam” đó là hệ giá trị văn hóa dân tộc. Hệ giá trị được kết tinh qua

lịch sử lâu dài với những đặc trưng như lòng yêu nước, tinh thần đoàn kết, ý chí tự cường và khả năng thích ứng linh hoạt. Đây là nền tảng tinh thần quan trọng giúp Việt Nam vượt qua nhiều thử thách trong quá khứ và tiếp tục là “neo giữ” trong bối cảnh toàn cầu hóa.

Thứ hai, “Điểm tựa Việt Nam” thể hiện ở con người Việt Nam. Đây là yếu tố gốc, chủ thể của mọi quá trình phát triển. Trong thời đại số, con người không chỉ cần tri thức mà còn phải có năng lực số, tư duy sáng tạo, khả năng thích ứng nhanh và ý thức trách nhiệm trong môi trường mạng.

Thứ ba, “Điểm tựa Việt Nam” đó là hệ thống thể chế chính trị - xã hội ổn định. Yếu tố then chốt, đóng vai trò định hướng và điều tiết sự phát triển. Một thể chế vững mạnh sẽ giúp tận dụng hiệu quả các cơ hội từ chuyển đổi số, đồng thời kiểm soát các rủi ro phát sinh.

Thứ tư, “Điểm tựa Việt Nam” còn bao gồm năng lực khoa học - công nghệ và chủ quyền số trong bối cảnh mới. Điều này thể hiện ở khả năng làm chủ dữ liệu, nền tảng công nghệ và không gian mạng quốc gia.

Những điểm tựa của dân tộc Việt Nam được bắt nguồn từ thực tiễn lịch sử dựng nước và giữ nước của ông cha; từ yêu cầu của nền nông nghiệp trồng lúa nước đã khởi nguồn cho sự hình thành, phát triển của những điểm tựa, mang tính giá trị truyền thống. Vì vậy, các “điểm tựa” cốt lõi cần được củng cố và phát huy trong thời đại công nghệ số hóa như hiện nay: *Thứ nhất, văn hóa và bản sắc dân tộc trong không gian số.* Văn hóa luôn là nền tảng tinh thần của xã hội, là “căn cước” của mỗi quốc gia. Trong thời đại số, việc bảo tồn và phát huy bản sắc văn hóa cần được thực hiện không chỉ trong đời sống thực mà còn trong không gian mạng. Điều này đòi hỏi phải số hóa di sản văn hóa, phát triển các sản phẩm văn hóa số mang đậm bản sắc Việt Nam và xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh trên Internet; *Thứ hai, phát triển con người Việt Nam với năng lực số toàn diện.* Con người là trung tâm của chuyển đổi số. Việc phát triển nguồn nhân lực không chỉ dừng lại ở việc trang bị kiến thức chuyên môn mà còn phải chú trọng đến năng lực số, tư duy phản biện, khả năng sáng tạo và đạo đức số. Đây là những yếu tố giúp con người Việt Nam không bị “hòa tan” trong môi trường toàn cầu hóa; *Thứ ba, đổi mới giáo dục và đào tạo trong bối cảnh số hóa.* Giáo dục cần chuyển từ mô hình truyền thụ kiến thức sang phát triển năng lực người học. Việc ứng dụng công nghệ trong dạy và học phải

gắn với mục tiêu hình thành tư duy độc lập, khả năng tự học và thích ứng với sự thay đổi. Đồng thời, giáo dục cần đóng vai trò quan trọng trong việc truyền tải và củng cố các giá trị văn hóa dân tộc; thứ tư, tăng cường năng lực công nghệ và bảo đảm chủ quyền số. Trong thời đại số, chủ quyền quốc gia không chỉ giới hạn ở lãnh thổ mà còn mở rộng sang không gian mạng. Việc phát triển các nền tảng công nghệ nội địa, bảo vệ dữ liệu và xây dựng hệ thống an ninh mạng là những yếu tố then chốt để đảm bảo “điểm tựa” vững chắc cho sự phát triển.

Cùng với những thời cơ, thuận lợi, những thách thức đối với “điểm tựa Việt Nam” trong thời đại số, đối với việc duy trì và phát huy các giá trị nền tảng của Việt Nam như: *Nguy cơ xói mòn bản sắc văn hóa.* Sự lan tỏa mạnh mẽ của các nền văn hóa ngoại lai thông qua Internet và mạng xã hội có thể làm phai nhạt những giá trị truyền thống nếu không có cơ chế bảo vệ và định hướng phù hợp. Không gian số trở thành “đấu trường mềm” nơi các giá trị văn hóa cạnh tranh và ảnh hưởng lẫn nhau; *sự lệ thuộc vào công nghệ và nền tảng nước ngoài.* Hiện nay, nhiều hoạt động kinh tế - xã hội của Việt Nam phụ thuộc vào các nền tảng số toàn cầu. Điều này tiềm ẩn nguy cơ mất kiểm soát dữ liệu và giảm khả năng tự chủ trong phát triển; *khoảng cách số và bất bình đẳng trong tiếp cận công nghệ.* Không phải mọi tầng lớp xã hội đều có điều kiện tiếp cận và khai thác hiệu quả công nghệ số, dẫn đến sự phân hóa trong cơ hội phát triển; *tình trạng thông tin sai lệch và khủng hoảng niềm tin.* Sự phát triển của mạng xã hội làm gia tăng tốc độ lan truyền thông tin, trong đó có nhiều thông tin sai sự thật, gây nhiều loạn nhận thức và ảnh hưởng đến ổn định xã hội.

Những thách thức này đòi hỏi Việt Nam phải có chiến lược toàn diện nhằm củng cố các “điểm tựa” truyền thống, đồng thời thích ứng với yêu cầu của thời đại số. Tuy nhiên, trong quá trình phát triển đất nước có nhiều quan điểm trái chiều, cơ hội, xét lại của các thế lực thù địch vẫn lợi dụng, tìm cách công kích và tung tin thất thiệt cũng như nói xấu, bôi nhọ... trong quá trình thực hiện, cụ thể như: Phủ nhận vai trò của văn hóa truyền thống trong thời đại số. Một số ý kiến cho rằng trong thời đại số, công nghệ và kinh tế mới là yếu tố quyết định, còn văn hóa truyền thống chỉ mang tính “phụ trợ”, thậm chí trở thành lực cản đối với đổi mới và hội nhập. Quan điểm này mang tính phiến diện và duy công nghệ luận. Thực tiễn phát triển của nhiều quốc gia cho thấy, văn hóa không

chỉ không cản trở mà còn là nguồn lực nội sinh quan trọng thúc đẩy phát triển. Hay, có quan điểm tuyệt đối hóa công nghệ, xem công nghệ là “điểm tựa duy nhất”. Chỉ cần phát triển công nghệ, đặc biệt là trí tuệ nhân tạo và dữ liệu lớn, thì quốc gia sẽ tự động phát triển, các yếu tố khác không còn quan trọng. Đây là biểu hiện của chủ nghĩa công nghệ cực đoan (technological determinism). Công nghệ, xét đến cùng, chỉ là công cụ, không phải là mục tiêu tự thân. Hoặc, có quan điểm cho rằng hội nhập số đồng nghĩa với “hòa tan” bản sắc. Một số quan điểm lo ngại rằng khi tham gia sâu vào không gian số toàn cầu, Việt Nam sẽ đánh mất bản sắc văn hóa và không thể giữ được “điểm tựa” truyền thống. Hội nhập không đồng nghĩa với hòa tan, mà là quá trình tương tác, chọn lọc và sáng tạo. Đồng thời, có quan điểm xem nhẹ vai trò của con người trong kỷ nguyên số. Với sự phát triển của AI và tự động hóa, vai trò của con người sẽ giảm dần, thậm chí bị thay thế trong nhiều lĩnh vực. Thực tế cho thấy: Công nghệ không thể thay thế hoàn toàn các năng lực đặc thù của con người như sáng tạo, đạo đức, cảm xúc. Con người vẫn là chủ thể thiết kế, vận hành và kiểm soát công nghệ. Các quan điểm sai trái về “điểm tựa Việt Nam” trong thời đại số chủ yếu xuất phát từ cách tiếp cận phiến diện, tuyệt đối hóa một yếu tố hoặc phủ nhận vai trò của các giá trị truyền thống. Việc phản bác những quan điểm này không chỉ có ý nghĩa lý luận mà còn góp phần định hướng thực tiễn phát triển.

2.2. Giải pháp giữ gìn và phát triển “Điểm tựa Việt Nam” trong thời đại số

Thứ nhất, xây dựng và định hình hệ giá trị Việt Nam trong không gian số như một “trục chuẩn mực” định hướng phát triển xã hội. Trong bối cảnh không gian mạng trở thành môi trường sống thứ hai của con người, việc kiến tạo một hệ giá trị Việt Nam phù hợp với thời đại số là yêu cầu mang tính nền tảng. Hệ giá trị này không chỉ kế thừa các chuẩn mực truyền thống như yêu nước, nhân ái, đoàn kết, trách nhiệm mà còn cần được tái cấu trúc theo hướng thích ứng với môi trường số, bao gồm các yếu tố như đạo đức số, văn hóa ứng xử trực tuyến, ý thức công dân số và trách nhiệm xã hội trong chia sẻ thông tin. Việc xây dựng hệ giá trị không thể dừng lại ở tuyên ngôn mà cần được thể chế hóa thành các chuẩn mực cụ thể, tích hợp trong giáo dục, truyền thông và hoạt động của các nền tảng số. Đồng thời, cần phát triển các sản phẩm văn hóa số mang bản sắc Việt Nam, từ nội dung giải trí đến tri thức, nhằm tạo

“hệ sinh thái giá trị” có sức lan tỏa rộng rãi. Một điểm quan trọng là phải chuyển từ tư duy “bảo tồn thụ động” sang “kiến tạo chủ động”, trong đó Nhà nước, doanh nghiệp và cộng đồng cùng tham gia định hình không gian giá trị số. Khi hệ giá trị được xác lập rõ ràng và lan tỏa sâu rộng, nó sẽ đóng vai trò như “bộ lọc mềm” giúp xã hội tự điều chỉnh trước những tác động tiêu cực của toàn cầu hóa và công nghệ, qua đó củng cố nền tảng tinh thần cho sự phát triển bền vững.

Thứ hai, phát triển con người Việt Nam trở thành chủ thể số toàn diện, có năng lực làm chủ công nghệ và bản lĩnh giữ vững giá trị. Trong mọi thời đại, con người luôn là yếu tố quyết định, nhưng trong thời đại số, vai trò này càng trở nên nổi bật khi công nghệ vừa là công cụ, vừa là môi trường tác động trực tiếp đến nhận thức và hành vi. Do đó, phát triển con người không thể chỉ dừng ở nâng cao trình độ chuyên môn mà cần hướng tới hình thành “năng lực số toàn diện”, bao gồm khả năng sử dụng công nghệ, tư duy phản biện, sáng tạo và thích ứng với thay đổi. Đặc biệt, cần chú trọng xây dựng đạo đức số yếu tố giúp con người sử dụng công nghệ một cách có trách nhiệm, tránh bị cuốn theo các xu hướng tiêu cực như thông tin sai lệch, bạo lực mạng hay lệ thuộc vào thuật toán. Việc đào tạo con người số cần được triển khai đồng bộ từ giáo dục phổ thông đến đào tạo nghề và bồi dưỡng lại lực lượng lao động, gắn với yêu cầu thực tiễn của thị trường và xã hội. Đồng thời, cần tạo môi trường khuyến khích đổi mới sáng tạo, nơi con người Việt Nam không chỉ là người tiêu dùng công nghệ mà còn là người sáng tạo ra công nghệ. Quan trọng hơn, phát triển con người phải đi đôi với củng cố bản lĩnh văn hóa, giúp mỗi cá nhân có khả năng “định vị mình” trong dòng chảy toàn cầu. Khi con người vừa có năng lực số, vừa có nền tảng giá trị vững chắc, họ sẽ trở thành “điểm tựa sống” quan trọng nhất của quốc gia trong thời đại số.

Thứ ba, đổi mới căn bản giáo dục và đào tạo theo hướng tích hợp chuyển đổi số với bảo tồn và phát huy bản sắc dân tộc. Giáo dục là cơ chế tái sản xuất xã hội, đồng thời là nơi hình thành và truyền tải các giá trị nền tảng của quốc gia. Trong thời đại số, giáo dục cần chuyển từ mô hình truyền thụ kiến thức sang phát triển năng lực, trong đó trọng tâm là năng lực tự học, tư duy độc lập và khả năng thích ứng với môi trường biến đổi nhanh. Việc ứng dụng công nghệ trong giáo dục cần được triển khai một cách chiến lược, không chỉ nhằm nâng cao hiệu quả dạy và học mà còn

tạo ra môi trường học tập mở, linh hoạt và cá nhân hóa. Tuy nhiên, điểm then chốt là phải đảm bảo sự cân bằng giữa hiện đại hóa và giữ gìn bản sắc. Nội dung giáo dục cần tích hợp các giá trị văn hóa dân tộc, lịch sử, truyền thống vào trong các chương trình học, đồng thời sử dụng công nghệ để làm sống động và lan tỏa những giá trị này. Bên cạnh đó, cần phát triển các nền tảng giáo dục số nội địa, giảm sự phụ thuộc vào các hệ thống nước ngoài, qua đó bảo đảm tính tự chủ và phù hợp với đặc thù văn hóa Việt Nam. Giáo dục cũng cần đóng vai trò định hướng nhận thức xã hội về chuyển đổi số, giúp người học hiểu rõ cả cơ hội và thách thức, từ đó có thái độ chủ động và có trách nhiệm. Khi giáo dục thực hiện tốt chức năng này, nó sẽ trở thành “điểm tựa chiến lược” giúp Việt Nam vừa hội nhập sâu rộng, vừa giữ vững bản sắc trong thời đại số.

Thứ tư, nâng cao năng lực công nghệ quốc gia và bảo đảm chủ quyền số như một trụ cột bảo vệ và phát triển “điểm tựa Việt Nam”. Trong thời đại số, chủ quyền quốc gia không chỉ giới hạn ở lãnh thổ vật lý mà còn mở rộng sang không gian mạng, nơi dữ liệu, thông tin và các hoạt động kinh tế - xã hội diễn ra ngày càng nhiều. Do đó, việc xây dựng năng lực công nghệ quốc gia không chỉ nhằm phục vụ phát triển kinh tế mà còn là điều kiện để bảo vệ “điểm tựa” của đất nước. Trước hết, cần đầu tư phát triển hạ tầng số hiện đại, bảo đảm khả năng kết nối và xử lý dữ liệu ở quy mô lớn. Tiếp đó, phải thúc đẩy nghiên cứu và làm chủ các công nghệ lõi như trí tuệ nhân tạo, an ninh mạng, điện toán đám mây, nhằm giảm phụ thuộc

vào bên ngoài. Một nội dung đặc biệt quan trọng là xây dựng hệ sinh thái công nghệ nội địa, trong đó các doanh nghiệp trong nước đóng vai trò chủ lực trong phát triển nền tảng và dịch vụ số. Song song với đó, cần hoàn thiện hệ thống pháp lý về dữ liệu, an ninh mạng và quản trị số, tạo khung pháp lý vững chắc để bảo vệ lợi ích quốc gia và quyền lợi của người dân. Không thể xem nhẹ yếu tố con người trong lĩnh vực này, do đó cần đào tạo đội ngũ chuyên gia công nghệ chất lượng cao, có khả năng nghiên cứu và triển khai các giải pháp phù hợp với điều kiện Việt Nam. Khi làm chủ được công nghệ và không gian số, Việt Nam sẽ có đủ năng lực để bảo vệ và phát huy các giá trị cốt lõi của mình, từ đó củng cố vững chắc “điểm tựa” trong bối cảnh toàn cầu hóa và cạnh tranh ngày càng gay gắt.

III. KẾT LUẬN

Trong thời đại số, việc giữ gìn và phát triển “điểm tựa Việt Nam” không chỉ là yêu cầu mang tính lý luận mà còn là đòi hỏi cấp thiết từ thực tiễn phát triển đất nước. Sự vận động nhanh chóng của công nghệ và toàn cầu hóa đặt ra thách thức phải củng cố nền tảng giá trị, nâng cao chất lượng con người và bảo đảm năng lực tự chủ quốc gia trong không gian mới. Điều quan trọng không nằm ở việc lựa chọn giữa truyền thống và hiện đại, mà ở khả năng kết hợp hài hòa, sáng tạo giữa hai yếu tố này để tạo ra sức mạnh nội sinh bền vững. Khi nền tảng tinh thần được củng cố, nguồn lực con người được phát huy và môi trường phát triển được bảo đảm, Việt Nam sẽ có đủ điều kiện để vững vàng hội nhập và phát triển lâu dài.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Bộ Chính trị (2025), *Nghị quyết số 59-NQ/TW về hội nhập quốc tế trong tình hình mới*, Hà Nội, ngày 24/01/2025.
 Hà Văn (2025), *Thủ tướng chia sẻ về “6 điểm tựa Việt Nam”*, Báo Chính phủ điện tử, ngày 15/09/2024.
 Phạm Thị Lan (2024), *“Những điểm tựa của dân tộc Việt Nam cho sự phát triển ổn định, bền vững trong kỷ nguyên mới”*, *Tạp chí Lý luận chính trị điện tử*, ngày 26/12/2024.